

opusdei.org

Šventasis Chosemarija, Dieve ir su mumis

Santykis su šventuoju ir charizma – tai bendrystė su kažkuo, kas yra gyva. Kaip išgirsti, ką šventasis ir jam patikėta charizma turi pasakyti mūsų pasauliui skirtingais istoriniais laikmečiais?

2025-04-23

Tą dieną šventajam Chosemarijai sukako septyniasdešimt dveji metai. Buvo 1974 m. sausio 9 d., o svetainėje

su langais į *Bruno Buozzi* gatvę šeimos susitikimo akimirkai susirinko keletas žmonių iš *Opus Dei*. Susirinkusieji nežinojo, kad tai bus priešpaskutinis gimtadienis, kurį steigėjas minės šioje žemėje. Tvyrojo šventiškas džiaugsmas dėl ypatingo akimirkos jautrumo laukiant susitikimo. Šv. Chosemarija pradėjo žodžiais: „Nenorėjau nieko ruošti iš anksto prieš pokalbį su jumis... Labiau mėgstu nepasiruošti nieko, – tvirtino jis, užimdamas savo vietą, – nors kartais jūs nelabai sugebate traukti už mano liežuvio“¹.

Praėjo daugiau nei dvidešimt metų nuo to laiko, kai minėjome šv. Chosemarijos gimimo šimtmetį. Ne taip seniai sukako šimtas metų nuo jo įšventinimo į kunigus. O kartu galima sakyti, kad įžengėme į paskutinę tiesiąją, skirtą paminėti *Opus Dei* įkūrimo šimtmetį. Laikas bėga, per šimtą metų daug kas nutinka, pasaulis keičiasi. Ryšiai,

transportas, pramogos, medicina, švietimas ir daugybė kitų šių dienų tikrovės dalykų XX amžiaus pradžioje būtų buvę neįsivaizduojami. Per šimtą metų visuomenė ir Bažnyčia labai pasikeitė, taip pat ir *Opus Dei*, nes esame visuomenės ir Bažnyčios dalis“, – interviu pabrėžė *Opus Dei* prelatas. Nesame abejingi tokiems reiškiniams kaip globalizacija, moters vaidmens stiprėjimas viešojoje erdvėje, nauja profesinė ir šeimos dinamika ir t.t.“²

Šiame jubiliejų ir permainų kontekste logiška klausti savęs, kaip, paties šventojo žodžiais tariant, kiekvienu istoriniu momentu galime *traukti* šventąjį Chosemariją už liežuvio? Jei „šventieji, kurie jau pasiekė Dievo artumą, palaiko su mumis meilės ir bendrystės ryšius“³, kaip šiandien galime klausytis *Opus Dei* įkūrėjo pasaulyje, kuris taip skiriasi nuo to, kuriame jis gyveno?

Gyvenimas, kuris neužsisklendžia praeityje

Pirmoji šv. Chosemarijos įpėdinio tėvo Alvaro del Portiljo audiencija pas šventąjį Paulių VI įvyko 1976 m. kovo 5 d., praėjus vos porai metų po minėto susitikimo. Popiežius trumpai kalbėjo apie *Opus Dei* įkūrėją, ypač apie jo dosnų atsaką į gautas iš Dievo charizmas ir patarė: „Kaskart, kai tenka spręsti kokį nors reikalą, Dievo akivaizdoje klauskite savęs: kaip šioje situacijoje pasielgtų steigėjas?“⁴. Pokalbis pakrypo į kai kuriuos pasakojimus iš šv. Chosemarijos gyvenimo. Paulius VI galiausiai paklausė: „Ar visa tai jau užrašėte?“ „Taip, Šventasis Tėve, – atsakė tėvas Alvaras, – tai ne tik užrašyta, bet ir nufilmuota.“ Popiežius pažymėjo: „Tai turtas ne tik *Opus Dei*, bet ir visai Bažnyčiai“⁵.

Daugelio žmonių dėka turime daug šaltinių, kad kiekvienas norintis

galėtų išsamiai susipažinti su *Opus Dei* įkūrėjo gyvenimu. Be to, daugiau nei prieš dvidešimt metų buvo įsteigtas šv. Chosemarijos Eskrivos istorijos institutas, kuris skatina tyrimus apie jo gyvenimą, o šiuo metu rengia visų jo raštų leidimus. Tačiau ar pakanka nuodugniai pažinti šv. Chosemarijos gyvenimą, kad būtume jo amžininkai? Ar pakanka jo pamokslus perkelti į mūsų dienas garso ir vaizdo įrašais, kad jie gyvuotų mūsų laikais? Ar gali būti, kad klausdami savęs, „kaip jis būtų elgęsis šioje situacijoje,“ nežinome, kaip rasti atsakymą?

Gilindamiesi į šiuos klausimus, galime susidurti su tam tikrais iššūkiais. Be abejo, yra tikimybė, kad šv. Chosemarijos gyvenimą matysime kaip kažką, kas priklauso tik praeičiai, kuri praėjus šimtui metų vis labiau tolsta. Kyla pavojus manyti, kad tikrai galime įžvelgti keletą sąlyčio taškų su dabartimi ar

nedidelių panašumų su pasauliu, kuriame gyvename; kad galime bandyti rasti atsitiktinių pritaikymų mūsų dienoms, kurių vis mažėja... tačiau esminiai jo gyvenimo bruožai mums nėra šiuolaikiški. Tiesą sakant, kartais gali atsitikti taip, kad kai kuriems žmonėms net sunku suprasti žodžius, pasakymus ar požiūrio taškus, ir reikia paaiškinti, kad jie taptų suprantami mūsų kontekste.

Yra dar vienas dažnas pavojus, kalbant apie istorinę asmenybę, kai dalį palaikome visuma. Kadangi medžiagos labai daug, neretai pasitaiko, kad iš to fragmento ištraukiami žodžiai, kuriais, regis, sakoma viena, o pasakoma priešingai; arba iš to fragmento susidaro stereotipinis, redukuotas minties apie jį pasakiusį asmenį vaizdas; arba tokia pat reikšmė suteikiama žodžiams ar raštams, kurie jos neturi, pavyzdžiui,

neformaliai išsakytiems žodžiams, o ne oficialiam dokumentui. Tas pats gali atsitikti ir su sprendimais ar nuorodomis, susijusiems su konkrečiu istoriniu kontekstu ir kurie, išlaikydami dvasią, iš kurios kilo, nebūtinai tinka visiems laikams.

Pats *Opus Dei* įkūrėjas žinojo apie šiuos pavojus. Kalbėdamas apie šios charizmos, kurios Dievas norėjo mūsų pasauliui, istoriją, jis sakė: „Viešpats vedė Darbą į priekį, nors ir turėdamas tokius blogus įrankius kaip aš. Tačiau kartais mane liūdina mintis, kad galbūt mes galime visa tai priimti – žinoma, jūsų vyresniesiems broliams taip neatsitiks – ir žiūrėti į tai, tiesa, su meile ir entuziazmu, bet lyg į archeologinį radinį, senovinį artefaktą. Tikiuosi, kad jūs suprantate, jog tai – upė ašarų, daugybė kraujo, maldų ir pasiaukojimo“⁶. O pastarąją mintį galima pritaikyti kiekvienam

istoriniam laikui: *Opus Dei* yra pašaukta būti gyvybės upe, kylančia iš Dievo ir visada nukreipta į ateitį.

Šia prasme būtinas apdairus santykis su šv. Chosemarijos gyvenimu ir mokymu, kad galėtume gyventi pagal jo dvasią ir neliktume supančioti dėl apstulbimo. Be abejo, nepakanka pastangų paaiškinti kontekstą, kad kiekviena karta jaustųsi paveikta šv. Chosemarijos žinios; maitintis jo gyvenimu šiandien – tai ne tik pastangos paaiškinti istoriją. Santykis su šventuoju ir charizma yra slėpingas santykis su kažkuo, kas yra gyva.

Gyvybės upė, kuri kyla iš Kristaus

Tačiau kaip praeities žodžiai iš kito istorinio konteksto gali visada likti reikšmingi? Kaip Šventoji Dvasia gali ir toliau kalbėti kiekvienai kartai, remdamasi įkūrėjo ar šventojo mokymu? Prieš porą metų popiežius Pranciškus pasiūlė Bažnyčiai

apmąstyti šv. Pranciškaus Salezo asmenybę, minint 400-ąsias jo mirties metines, nes tai gyvenimas, „kuris kiekvienam iš mūsų dovanojamas iš naujo“⁷. Panašiai ir šv. Jonas Paulius II, kai pristatė „sesers Faustinos Kovalskos gyvenimą ir liudijimą kaip Dievo dovaną mūsų laikams“⁸. Šv. Kryžiaus Teresė Benedikta praregėjo Dievo šviesoje, kai skaitė šv. Jėzaus Teresę; panašiai, šv. Augustinas susivokė, kai skaitė šv. Antano gyvenimą; o sveikstančiam šv. Ignacui Lojolai ypač didelį įspūdį padarė šventųjų Pranciškaus ir Dominyko asmenybės. Tų, kurie jau yra Dievo akivaizdoje, kaip ir šv. Chosemarijos atveju, gyvenime yra kažkas, kas įgalina mesti mums iššūkį visais laikais.

Jėzus visada mokė, kad mūsų Dievas yra gyvasis Dievas, kad jo žodžiai visada atneša naujumą. Galime prisiminti sceną su tais sadukiejais, kurie norėjo išbandyti Jėzų

pasakojimu apie santuokas,
palikuonis ir santykius po mirties, į
ką Jėzus atsakė: „Jūs labai klystate.
Dievas yra ne mirusiųjų, bet gyvųjų
Dievas“ (plg. Mk 12, 27). Panašiai
kaip ir to painaus klausimo atveju,
Kristaus prisikėlimas yra raktas į
mūsų nagrinėjamą klausimą.
Atskleidimas, kaip Dievas veikia
istorijoje, yra esminis dalykas norint
suprasti, ką reiškia, kad šv.
Chosemarija yra mūsų amžininkas,
kad jo gyvenimas yra dalis gyvosios
Bažnyčios istorijos – praeities,
dabarties ir ateities. Kaip sako
Josephas Ratzingeris, „praeities
žodyje – darbe, kurį mums paliko šv.
Chosemarija, galime mąstyti – galime
įžvelgti jo šiandienos klausimą;
žmogiškajame žodyje skamba kažkas
didesnio“⁹. Padedama Šventosios
Dvasios, Bažnyčia mokosi
Apreiškimo šaltiniuose rasti
atsakymus į vis naujas situacijas.
Panašiai, su Šventosios Dvasios

pagalba, charizma gali padėti geriau suprasti naujas situacijas.

Kai Bažnyčios charizma susitinka su istorija, su žmonėmis iš kūno ir kraujo, su jų rūpesčiais ir viltimis, tampa tikrove tai, ką Jėzus sakė apie žmogų, kuris pagaliau atranda Dangaus karalystės logiką, nes „jis iš savo lobio išsineša naujų ir senų dalykų“ (Mt 13, 52). Šiame procese bus vertinga nepamiršti kai kurių paties šv. Chosemarijos žodžių: visada turėsime veikti „turėdami omenyje, kad istorinių aplinkybių kaita – su jos įnešamais visuomenės sąrangos pokyčiais – gali lemti, kad tai, kas tam tikru momentu buvo teisinga ir gera, nebebus teisinga ir gera. Todėl konstruktyvi kritika, kuri užkerta kelią paralyžiuojančiam ir pražūtingam inercijos veikimui, neturi liautis“¹⁰.

Dalydamasis gyvenimo pilnatve Kristuje, šv. Chosemarija nėra

nutolęs per šimtą metų, bet yra tarp mūsų ir toliau įvairiais būdais perduoda mums Dievo jam patikėtą dvasią, kad visų laikų žmonės, įkvėpti tos šviesos, galėtų geriau suprasti savo istorinę padėtį. Šia prasme viena iš užduočių bus išmokti atskirti *Opus Dei* įkūrėjo žodžiuose ar nuostatose tai, kas priklauso jo istoriniam kontekstui, jo asmenybei, nuomonei konkrečioje situacijoje ir panašiai nuo to, kas yra Dievo norėtos charizmos dalis; būtina išmokti atskirti tai, kas šventajame Chosemarijoje yra grynai istoriška, nuo tos ugnies, kurią jame įžiebė Šventoji Dvasia ir kuri neišvengiamai susijusi su esminiais *Opus Dei* bruožais. Vykdamt šią nuolatinę atskyrimo užduotį, Bažnyčiai ir Darbo vadovui teks nelengva užduotis, padedant Dievui ir visiems šią dvasią gavusiems žmonėms, visada vadovauti šiam procesui.

Īkūrējas, kuris slepiasi, kad Dievas bŭtų matomas

Daugelis ŗventųjŭ išreiŗkē troŗkimā iš dangaus tēsti misijā, kuriā vykdē žemēje. Popieŗius Pranciŗskus neseniai raŗē apie ŗv. Kŭdikēlio Jēzaus Teresę: „Joje įvykēs virsmas leido jai pereiti nuo karŗto troŗkimo patekti į dangų prie nuolatinio ir karŗto troŗkimo siekti visų gerovės, o jo kulminacija buvo svajonē danguje tēsti savo misijā mylėti Jėzų ir padaryti Jį mylimā. Todėl viename iš paskutiniųjŭ laiŗkų ji raŗē: „Esu tikra, kad danguje nebŭsiu neveikli. Mano troŗkimas – toliau darbuotis Baŗnyčios ir sielų labui“. Ir tomis pačiomis dienomis ji pasakē dar tiesiau: „Savo dangų praleisiu žemēje iki pasaulio pabaigos. Taip, savo dangų noriu praleisti darydama gera žemēje (...). Dievas nebŭtų davęs man ŗio troŗkimo daryti gera žemēje po mano mirties, jei nebŭtų norėjęs, kad tai taptų tikrove“¹¹.

Labai panašiai buvo įsitikinęs ir šv. Chosemarija. Tėvas Alvaras rašė viename iš savo laiškų: „Jis daugelį metų mums dažnai ir visada labai nuoširdžiai, su tėvišku pasitikėjimu kartojo: „Kai aš mirsiu, viskas eisis dar geriau, nes čia tik trukdau, o danguje galėsiu jums padėti labiau“¹². Praėjo beveik penkiasdešimt metų nuo šv. Chosemarijos fizinio buvimo šioje žemėje pabaigos, laikas, kai *Opus Dei* įžengė į tęstinumo ir naujumo laikotarpį, „su tuo dideliu jautriu atotrūkiu, bet su labai intensyviu antgamtiniu veiksmingumu“¹³; įkūrėjui nesant fiziškai, bet su jo dvasiniu buvimu, nes jis jau buvo arti Dievo. Kaip toliau juo *sekti*? Kaip atrasti, ką jis darytų kiekvieną akimirką, jei gyventų mūsų laikais, mylėdamas laiką, kuriame mes gyvename?

Galbūt raktas slypi būtent toje „didžiojoje jautrioje prarajoje“, kuri

yra šv. Chosemarijos fizinis nebuvimas ir kuri dabar leidžia jam iki galo įgyvendinti savo gyvenimo šūkį : „pasislėpti ir išnykti – štai kas man tinka, kad tik Jėzus spindėtų“¹⁴ . Tokiu būdu *Opus Dei* įkūrėjo asmenyje nematysime tik to, kuris įkūnija laikmečio, kuriame gyveno, bruožus ir kurį mechaniškai mėgdžioja. Užuoť gyvenus *kaip jis*, reikia gyventi *su juo Kristuje*, visada naujai įkvėptam dvasios, kurią Dievas įkvėpė jam. Pats šv. Chosemarija ne kartą sakė, kad turėtume atminti, jog kiekviename amžiuje visada reikia susitapatinti su Kristumi. Reikia gyventi savo istorine situacija, visais dideliais ir mažais gyvenimo epizodais, „*cum Petro ad Iesum per Mariam*“¹⁵ – kaip kontempliatyviesiems pasaulio viduryje, tame dieviškame dialoge, gerai įsišaknijusiems Bažnyčioje, nes tik taip galima būti skirtais visiems laikams.

„Irtis į gilumą, – sakė *Opus Dei* prelatas, – nereikia pritaikyti žinią ar dvasią prie esamo momento, nes pati Evangelija pasižymi galia apšviesti visas situacijas. Greičiau eina kalba apie kvietimą kiekvienam iš mūsų, su savo dvasinėmis ir intelektualinėmis galimybėmis, profesiniais įgūdžiais ir gyvenimo patirtimis, taip pat ribotumais bei trūkumais, išvelgti būdus bendradarbiauti daugiau ir veiksmingiau toje beribėje užduotyje pastatyti Kristų visų žmonių užsiėmimų viršūnėje. Todėl tikslinga giliai pažinti laiką, kuriame gyvename, jį persmelkiančias dinamikas, galimybes, kuriomis jis pasižymi, taip pat jo ribotumus ir neteisybes, kartais jį sunkiai apkaltinančias“¹⁶.

Šventasis Chosemarija, kalbėdamas apie *Opus Dei*, sakydavo, kad „viskas

jau padaryta ir viskas dar prieš akis.“
Jo kanonizacijos metu Bažnyčia dėl jo švento gyvenimo priėmė ir patvirtino charizmą, patikėtą jam kaip steigėjui. Dėl šios priežasties jo gyvenimas, pranokstantis mirtį ir peržengiantis istoriją, danguje kiekvieną iš mūsų skatina būti *Opus Dei*. Matėme, kad kartais, atvykęs į susitikimus su savo sūnumis ir dukterimis, jis nieko nepasiruošdavo, nes mieliau leisdavosi nešamas susirinkusiųjų klausimų. Tas pats tęsiasi ir šiandien: šv. Chosemarija yra pasirengęs leisti, kad ją *trauktų už liežuvio* tie mūsiškiai, kurie gyvena visai kitu laiku nei jis pats. Tačiau tam turėsime atrasti savo pačių rūpesčius ir tada pažvelgti į juos Kristaus šviesoje, *Opus Dei* įkūrėjo dvasios šviesoje. Šv. Chosemarija, būdamas amžinajame Dievo naujume, nedalija praeities receptų, bet visada eina pasitikti dabarties, kurti ateities.

1 Straipsnio autoriaus atsiminimai.

2 Fernandas Okarisas, interviu su El Mercurio de Chile, 2024 m. liepos 28 d.

3 Pranciškus, ap.par. *Gaudete et Exsultate*, Nr. 4.

4 Palaimintasis Alvaras del Portiljas, Žodžiai, pasakyti per šeimos susitikimą. AGP, biblioteka, P01, 1976, p. 281.

5 Ten pat, p. 284.

6 Šv. Chosemarija, užrašai iš šeimos susitikimo, 1972 m. birželio 14 d.

7 Pranciškus, Apaštališkasis laiškas *Totum amoris est*, 2022 m. gruodžio 28 d.

8 Jonas Paulius II, Homilija per palaimintosios Marijos Faustinos Kovalskos kanonizaciją, 2000 m. balandžio 30 d.

9 Benediktas XVI, Jėzus iš Nazareto.
Pirmoji dalis. Įvadas.

10 Šv. Chosemarija, 29 *laiškas*, 18.

11 Pranciškus, ap.par. C'est la
confiance, 2023 m. spalio 15 d., 42–
44.

12 Palaimintasis Alvaras del Portiljas,
Šeimos laiškai II, Nr. 52. AGP,
Biblioteka, P17.

13 Ten pat, Nr. 64.

14 Šv. Chosemarija, laiškas auksinio
kunigystės jubiliejaus proga, 1975 m.
sausio 28 d.

15 Šv. Chosemarija, *Kalvė*, 647.

16 Mons. Fernandas Okarisas, 2017
m. liepos 7 d. žinia.

Hernán Salcedo Plazas

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
lt-lt/article/sv-chosemarija-dieve-ir-su-
mumis/](https://opusdei.org/lt-lt/article/sv-chosemarija-dieve-ir-sumumis/) (2026-04-03)